

Maahanmuuttajien opetuksen itsearviointilomake Yleissivistävä koulutus Kunta/koulutuksen järjestäjä täyttää

Maahanmuuttajataustaisten lasten opetuksen itsearvioinnin indikaattorit on suunniteltu kolmelle tasolle:

- **Opetuksen järjestäjän taso** kuvaa kuntaa ja kuntatason toimintaa; miten ja millaisin resurssein opetusta järjestetään?
- **Koulu- ja toimintayksikkötasolla kuvataan**, millaisia toimenpiteet ovat koulutasolla ja mistä ne koostuvat?
- **Yksilötason** mittarit tarkastelevat toimenpiteiden kohdentumista yksilöön.

Mallissa käytetään indikaattoreita, joiden avulla kunnat voivat vertailla kehittämistoimenpiteitään. Sen avulla voidaan myös edistää ja ohjata maahanmuuttajien opetuksen käytännön toimenpiteitä.

KUVAUSTASO	INDIKAATTORIT
Opetuksen järjestäjän taso (kuntataso)	<ul style="list-style-type: none"> • lyhyt kuvaus maahanmuuttajien opetuksen nykytilasta • tarpeiden määrittely (kuntakohtaiset tarpeet, painopisteet nykytilasta tulevaisuuteen) • tavoitteiden ja tarvittavien resurssien määrittely (kuntatasoiset monikulttuurisuustaitojen kehittämissuunnitelmat resurssineen, monikulttuurisuus) • vastuut ja aikataulus • kehittämissuunnitelmien hyväksymisen vastuutaho (opetuslautakunta tms.) • yhteistyö hallinnonalojen välillä (kuntatason kehittämis-ryhmät, joissa otetaan mukaan myös kolmas sektori, kulttuuri ym.) • yhteistyö kieli- ja kulttuuriryhmien edustajien kanssa, kuuleminen ja toiminnan suuntaus; järjestöt, yhteisöt, mahdolliset vanhempienyhdistykset tai -yhteenliittymät • seurannan ja vaikuttavuuden arviointi

Koulu- tai toimintayksikkötaso	<ul style="list-style-type: none"> • koulukohtainen kehittämissuunnitelma • vastuutahot ja -henkilöt • aikataulutus • toimenpiteet koulutasolla • nivelvaiheyhteistyö maahanmuuttajataustaisten (=mmt) oppilaiden osalta • moniammatilliset ryhmät ja niiden toiminta (oppilashuolto, kuraattorit, koulupsykologit, opinto-ohjaajat) • kieli- ja kulttuuriryhmien edustajien / oman äidinkielen opettajien / vanhempien kanssa tehtävä suunnittelutyö ja yhteistyö • oppilaat mukana suunnittelussa: oppilaskunta, maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kuuleminen • maahanmuuttajataustaiset vanhemmat johtokunnassa, vanhempienyhdistyksessä tms. • paikallinen yhteistyö muiden hallinnonalojen, kolmannen sektorin jne. kanssa (urheiluseurat, järjestöt, kulttuurilaitokset, seurakunnat ym.) • kouluympäristö ja opintososiaaliset palvelut (kouluruokailu, tulkit)
Yksilötaso	<ul style="list-style-type: none"> • oppilaskohtaiset suunnitelmat • palvelut (kouluterveydenhuolto, koulupsykologipalvelut koulukuraattori-palvelut, ohjauspalvelut) • kodin ja koulun välinen yhteistyö

Mittarit tuottavat kolmenlaista tietoa:

- Ensinnäkin ne tuottavat **määrätyypistä**, ns. tosiasialuonteista tietoa. Tällöin tieto on samanlaista riippumatta siitä, kuka tiedon kirjaa tunnusluku-
jen ollessa lukumääriä.
- Toiseksi tietoa voidaan kerätä **poissulkevalla tekniikalla**: vastaus on tällöin kyllä tai ei. Esimerkiksi monikulttuurisuustaitojen kehittämissuunnitelma joko on tai ei ole kunnassa.
- Kolmas mittarityyppi tuottaa **sopimuksenvaraista** tietoa toiminnan keskeisistä suuntautumista koskevista tiedoista.

A. Maahanmuuttajien opetuksen kehittäminen kuntatasolla

MITATTAVA KOHDE	MITTARI
Kehittämisen tarpeet ja määrittely	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vieraskielisten (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame) maahanmuuttaja-taustaisten oppilaiden määrä ja osuus (%) kunnan perusopetuksen oppilaista kouluittain: <ol style="list-style-type: none"> a. -koulujen määrä, joissa 0 – 5 % mmtaustaisia oppilaita b. -koulujen määrä, joissa 6 – 10 % c. -koulujen määrä, joissa 11 – 20 % d. -koulujen määrä, joissa 21– 40 % e. -koulujen määrä, joissa 41 – 70 % f. -koulujen määrä, joissa 71 – 100 % g. -koulujen määrä, joissa ei ollenkaan mmtaustaisia oppilaita h. h) -yläkouluiässä maahan tulleiden määrät i. -kieliryhmät ja oppilasmäärät
Järjestämisen ja tuottamisen resurssit	<ol style="list-style-type: none"> 2. Henkilöstöresurssit määritellyissä ammattiryhmissä tai tehtävätyypeissä henkilötyövuosien lukumäärä <ol style="list-style-type: none"> a. johtamisen, suunnittelun ja seurannan resurssit – htv/ mmt- oppilas b. suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen resurssit – htv/ mmt-oppilas c. oman äidinkielen opetuksen resurssit – htv/ mmt-oppilaan kieliryhmä d. perusopetukseen valmistavan opetuksen resurssit – htv/mmt-oppilas e. erityisopetuksen resurssit maahanmuuttajien opetuksessa f. eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien kouluavustajien määrä g. tukiopetuksen resurssit maahanmuuttajien opetuksessa 3. Kunnassa maahanmuuttajien opetuksen koordinaattori / suunnittelija Kyllä / Ei Päätoiminen _____ Sivutoiminen _____ htv _____ 4. Kunnassa muut maahanmuuttajaopetuksen koordinaattorit/ suunnittelijat/ resurssihenkilöt Kyllä / Ei Htv _____ 5. Perusopetukseen valmistavan opetuksen maksimiryhmäkoko määritelty kunnassa Kyllä / Ei Koko: _____

MITATTAVA KOHDE	MITTARI
Järjestämisen ja tuottamisen resurssit	<p>6. Maahanmuuttajataustaiset katsomusaineiden opetuksessa (ev.lut., ET, ortodoksi, islam jne) kunnassa Määrä _____ Sisältö _____</p> <p>7. Perusopetusiän ylittäneiden maahanmuuttajien perusopetuksen loppuunsaattamisen järjestelyt Omassa koulussa _____ Aikuislukiossa _____ Muualla, miten _____</p> <p>8. Hakeeko kunta erillistä vieraskielisten opetukseen tarkoitettua valtionavustusta OPH:sta? Kyllä / Ei</p>
Kuntakohtaisen perusopetuksen opetussuunnitelman osiot	<p>9. Kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmassa on osiot a. kieli- ja kulttuuriryhmien/ maahanmuuttajien opetus Kyllä / Ei b. suomi/ruotsi toisena kielenä Kyllä / Ei c. oman äidinkielen opetus Kyllä / Ei d. maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja vanhempien perehdyttäminen suomalaiseen kouluun, jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja – vaatimukseen Kyllä / Ei e. maahanmuuttajaoppilaiden arviointi Kyllä / Ei f. aihekokonaisuus kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys / kulttuurinen monimuotoisuus Kyllä / Ei</p> <p>10. Kunnassa a. perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma Kyllä / Ei b. oman äidinkielen opetuksen suunnitelma Kyllä / Ei c. yhdenvertaisuussuunnitelma Kyllä / Ei d. muu maahanmuuttajaopetukseen liittyvä suunnitelma: mikä?</p>

MITATTAVA KOHDE	MITTARI
<p>Kunta-kohtaiset maahanmuuttajien opetuksen kehittämisryhmät</p>	<p>11. Kehittämisryhmien olemassaolo maahanmuuttajaopetuksen ja monikulttuurisuus- ja kysymysten kehittämiseen liittyen</p> <ul style="list-style-type: none"> a. omassa kunnassa/seutukunnassa Kyllä / Ei b. yli kuntarajojen toimiva Kyllä / Ei <p>12. Kehittämisryhmän kokoonpano</p> <ul style="list-style-type: none"> a. opetushenkilöstö Kyllä / Ei b. kunnan opetustoimi Kyllä / Ei c. muut kunnan hallinnon alat Kyllä / Ei d. kunnan maahanmuuttokoordinaattori/ maahanmuuttajataustaisten opetuksen koordinaattori Kyllä / Ei e. terveydenhuollon henkilöstö Kyllä / Ei f. sosiaalihuollon henkilöstö Kyllä / Ei g. nuorisotoimen henkilöstö Kyllä / Ei h. vastaanottokeskukset Kyllä / Ei i. oppilaiden huoltajat Kyllä / Ei j. eri kieli- ja kulttuuriryhmien järjestöt ja yhteisöt (esim. oman äidinkielen, muun uskonnon opettajat, kulttuuriyhteisöt, uskonnolliset yhteisöt jne.) Kyllä / Ei k. työelämän edustajat Kyllä / Ei l. kolmas sektori, taide- ja kulttuurilaitokset, vapaa-ajan järjestöt kuten urheilujärjestöt yms. Kyllä / Ei m. oppilaiden edustajat Kyllä / Ei <p>13. Kehittämisryhmän kokoontumisaktiivisuus: tapaamiskertojen lukumäärä/ lukuvuosi</p>
<p>Kehittämisen vaikuttavuus</p>	<p>14. Ilman päättötodistusta jäävät mmt-oppilaat</p> <ul style="list-style-type: none"> a. ilman jatko-opiskelupaikkaa jäävät: osuus (%) vuosiluokasta b. perusopetuksen keskeyttäneet: osuus (%) vuosiluokasta

B. Maahanmuuttajien opetuksen kehittäminen koulu yhteisö- tai yksikkötasolla

MITATTAVA KOHDE	MITTARI
Koulu-/yksikkökohtaiset suunnitelmat	15. Koulukohtaisen maahanmuuttajien opetuksen kehittämisen vuosi-/ muun suunnitelman olemassaolo Kyllä / Ei
Koulu-/yksikkötason toimenpiteet kehittämisessä	16. Maahanmuuttajaopetukseen tai monikulttuurisuuteen liittyvä täydennyskoulutus kunnassa htp / lukuvuonna 20xx – 20xx? 17. Käytetty aika ammattiryhmittäin a. Rehtori/koulun tai yksikön johtaja – htv/ b. Koululääkäri – htv/ c. Terveystoimittaja – htv/ d. Koulukuraattori – htv/ e. Koulupsykologi – htv/ f. Opettajat – htv/ g. Koulunkäyntiavustajat – htv/ h. Opinto-ohjaajat – htv i. Muu henkilöstö – htv/ 18. Keinoja kehittää henkilöstön osaamista maahanmuutto- ja monikulttuurisuusasioissa a. Koulutukset Kyllä / Ei b. VESO-päivät Kyllä / Ei c. Monikulttuurisuustaitojen kehittämisryhmän työ Kyllä / Ei d. Monikieliset koulua ja koulunkäyntiä koskevat materiaalit Kyllä / Ei e. Internet-sivut Kyllä / Ei f. Moniammatilliset kohtaamiset Kyllä / Ei g. Kuntayhteistyö Kyllä / Ei h. Tietoiskut Kyllä / Ei i. Koulukohtaiset ohjeet Kyllä / Ei j. Muu 19. Valmistavan opetuksen tarjoaminen koulussa Kyllä / Ei 20. Suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen tarjoaminen koulussa: Kyllä / Ei Montako viikkotuntia / oppilas _____ 21. Oman äidinkielen tarjoaminen koulussa / kieliryhmä Kyllä / Ei

MITATTAVA KOHDE	MITTARI
Koulu-/yksikkö-tason toimenpiteet kehittämisessä	<p>22. Omakielinen opetus Kyllä / Ei</p> <p>23. Oppilashuoltohenkilöstön koulutus maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kohtaamiseen liittyen Kyllä / Ei</p> <p>24. Oman äidinkielen opettajien / maahanmuuttajataustaisten koulunkäyntiavustajien koulutus Kyllä / Ei</p>
	<p>25. Koulun monikulttuurisuustaitojen edistämistä suunnittelevan ryhmän kokoonpano</p> <p>a. Rehtori/koulun tai yksikön johtaja Kyllä / Ei</p> <p>b. Terveystenhoitaja Kyllä / Ei</p> <p>c. Oman äidinkielen opettajat Kyllä / Ei</p> <p>d. Suomi/ruotsi toisena kielenä -opettajat Kyllä / Ei</p> <p>e. Koulupsykologi Kyllä / Ei</p> <p>f. Koulukuraattori Kyllä / Ei</p> <p>g. Erityisopettaja Kyllä / Ei</p> <p>h. Opinto-ohjaaja Kyllä / Ei</p> <p>i. Luokanvalvoja(t)/opettaja(t) Kyllä / Ei</p> <p>j. Koululääkäri Kyllä / Ei</p> <p>k. Maahanmuuttajataustaiset vanhemmat Kyllä / Ei</p> <p>l. Maahanmuuttajataustaiset oppilaat Kyllä / Ei</p>
Eri kieli- ja kulttuuritaustaisen henkilöstö	<p>26. Monikulttuurisuustaidot (sosiaaliset, kielelliset, muut taidot) osana rekrytointikriteereitä uutta henkilöstöä haastateltaessa Kyllä / Ei</p> <p>27. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisen henkilöstön aseman kehittämisen keinot kouluyhteisöissä:</p> <p>a. Monikieliset palaverit Kyllä / Ei</p> <p>b. Henkilökunnan kieli- ja kulttuuri-illat Kyllä / Ei</p> <p>c. Pehdyttämiskansiot Kyllä / Ei</p> <p>d. Monikieliset koulua ja koulunkäyntiä koskevat materiaalit Kyllä / Ei</p> <p>e. Muu</p> <p>28. Henkilöstön pehdyttäminen maahanmuuttajien opetuksen kehittämisen kunta-/koulukohtaisiin suunnitelmiin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pehdytystapahtumien määrä/lukuvuosi (minimi kerta/lukuvuosi/työntekijä)

Nivelvaihe-yhteistyö	<p>29. Kunnassa tehtävä yhteistyö eri nivelvaiheiden toimijoiden kanssa</p> <p>a. päivähoiton kanssa Kyllä / Ei</p> <p>b. toisen asteen oppilaitosten kanssa Kyllä / Ei</p> <p>c. vastaanottokeskuksen kanssa Kyllä / Ei</p> <p>d. muiden toimijoiden kanssa: minkä? Kyllä / Ei</p> <p>30. Vaihtokeskustelut</p> <ul style="list-style-type: none"> Vaihtokeskusteluiden määrä/vastaanottavien yksikköjen määrä <p>31. Tietojen toimittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> oppilaan siirtymiseen liittyvät tiedot ja niiden toimittaminen/ opetusastetta vaihtavien määrä kotoutumissuunnitelmien tai vastaavien tekeminen Kyllä / Ei <p>32. Maahanmuuttajien opetukseen liittyvät kodin ja koulun yhteistyötilaisuudet koulussa Kyllä / Ei</p> <p>33. Koulussa on oppilaita jatko-opintoihin ohjaava järjestelmä ja malli Kyllä / Ei</p>
-----------------------------	--

C. Yksilötason kehittäminen	
MITATTAVA KOHDE	MITTARI
Kodin ja koulun yhteistyö	Lukuvuosittaisten vanhempainvarttien määrä/oppilaiden määrä Kieli- ja kulttuurivähemmistöön kuuluvan perheen kohtaaminen omalla äidinkiellällä/tulkkipalvelu Kyllä / Ei
Kouluympäristö	Monikulttuurisuutta tukeva kouluympäristö: eri kieli- tai kulttuuriryhmän esiin pääseminen kouluvuoden aikana Kyllä / Ei